

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ « РОЖИЩЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА
БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С. З. ГЖИЦЬКОГО»**

ФІТОТЕРАПІЯ У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ

ПРОГРАМА (ОРІЄНТОВНА)

навчальної дисципліни

підготовки фахових молодших бакалаврів

спеціальності 211 Ветеринарна медицина

у закладах фахової передвищої освіти

Рожиче 2021

Укладач:

Ющак О. В. – викладач ветеринарних дисциплін ВСП «Рожищенський фаховий коледж ЛНУВМБ імені С.З.Гжицького», спеціаліст вищої категорії

Рецензент:

Ющак Є. В. – викладач ветеринарних медицин ВСП «Рожищенський фаховий коледж ЛНУВМБ імені С.З.Гжицького», спеціаліст вищої категорії

Рекомендовано цикловою комісією ветеринарних дисциплін ВСП «Рожищенський фаховий коледж ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького» (протокол від 02. 12. 2021 р. № 3)

Схвалено педагогічною радою ВСП «Рожищенський фаховий коледж ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького» (протокол від 21. 12. 2021 р. № 4)

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ
«Фітотерапія у ветеринарній медицині»

Галузь знань	21 Ветеринарна медицина
Спеціальність	211 Ветеринарна медицина
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Нормативна чи вибіркова	Вибіркова
Кількість кредитів ЄКТС	2
Загальна кількість годин	60

Види навчальної діяльності та види навчальних занять, обсяг годин:

Лекції	16
Практичні заняття	6
Лабораторні заняття	8
Самостійна робота	30
Форма підсумкового контрольного заходу	залік

ВСТУП

Основна мета викладання дисципліни – висвітлити можливість використання в практиці роботи лікаря ветеринарної медицини флористичних запасів України, ознайомити студентів з надбанням наукової і народної ветеринарної медицини по застосуванню лікарських засобів рослинного походження в лікуванні тварин, профілактиці окремих захворювань.

При цьому будуть викладені матеріали з технології збору, обробки, зберігання та переробки лікарської рослинної сировини, хімічного складу, фармакологічної дії, призначення, показань та протипоказань до застосування препаратів з неї.

Всі ці знання необхідні для кінцевої мети дисципліни в системі підготовки фахівця ветеринарної медицини – засвоєння основ фітофармакології (фітотерапії, фітопрофілактики, фітостимуляції і ін.). Тільки після засвоєння цього матеріалу фельдшер ветеринарної медицини зможе використовувати в своїй роботі неоціненні багатства рослинного світу для лікування тварин, профілактики захворювань, стимуляції фізіологічних функцій і продуктивності тварин.

Поряд з цим буде вивчатись рослинний світ республіки, що спричинює негативний вплив на організм тварин та викликає отруєння. Це дасть змогу одержати глибокі знання з фітотоксикології і в практичній роботі планування профілактичних заходів, своєчасно діагностувати та надавати лікувальну допомогу тваринам.

Завдання

Виходячи з кваліфікаційної характеристики фельдшера ветеринарної медицини кожен студент мусить мати наступні знання з цієї дисципліни:

1. Загальні відомості про рослинний світ планети, республіки і його загальноприйнятну класифікацію.
2. Точні знання про групи лікарських рослин за їх терапевтичною дією.
3. Правила збору лікарських рослин, технологію заготівлі, обробки, зберігання і переробки лікарської рослинної сировини.
4. Точні назви лікарських рослин окремих груп (латинська, українська, синоніми), хімічний склад сировини, фармакологічну дію, призначення, лікарські форми, дозування, показання і протипоказання до застосування.
5. Класифікацію отруйних та шкідливих рослин.
6. Ареал (розповсюдження) отруйних та шкідливих рослин.
7. Етіопатогенетичний вплив отруйних та шкідливих рослин на тварин.
8. Клінічні ознаки та перебіг отруєнь різними рослинами, методи діагностики, лікувальні та профілактичні заходи. Визначення отруйних хімічних складників рослин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати :

ботанічну характеристику широко вживаних лікарських рослин, біологічно активні речовини, що містяться у рослинах та їх механізм біологічної дії.

вміти:

розпізнавати у вегетаційному стані рослини основних фармакологічних груп (сечогінні, жовчогінні, в'язучі, проносні, відхаркувальні тощо);

правильно заготовляти, консервувати та зберігати лікарську рослинну сировину;

розраховувати потреби господарства у лікарській рослинній сировині;

приготовляти лікарські форми з лікарської рослинної сировини.

1. ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Обсяг годин та окремих видів навчальних занять і самостійної роботи			
	Разом	Лекції	Лабораторні заняття	Самостійне вивчення
1	2	3	4	5
1. Лікарські засоби рослинного походження та їх загальна характеристика				
Вступ.	8	2	2	4
1.1. Дикоросла і культурна флора в ветеринарній медицині.	8	2	2	4
1.2. Лікарська рослинна сировина, її заготівля.	8	2	2	4
1.3. Дія рослинних засобів на систему дихання.	8	2	2	4
1.4. Дія рослинних засобів на систему травлення та печінку. Дія рослинних засобів на серцево-судинну і нервову системи	8	2	2	4
Всього за розділ	32	8	8	16
2. Класифікація лікарських рослинних засобів за їх дією на організм і фармакотерапевтичне обґрунтування призначень рослинних ліків за розвитку різних патологій				
2.1. Дія рослинних засобів на сечостатеву систему.	8	2	2	4
2.2. Антигельмінтні та протипаразитарні засоби рослинного походження.	8	2	2	4
2.3. Отруйні та шкідливі рослини. Характеристика основних отруєнь тварин рослинами. Принципи діагностики. Загальні лікувальні і профілактичні заходи при отруєннях	12	3	3	6
Всього за розділ	28	7	7	14
Всього годин з навчальної дисципліни	60	15	15	30

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст та завдання дисципліни. Схема вивчення дисципліни. Фармакогнозія, фітотерапія, визначення цих понять. Лікарські засоби рослинного походження та їх загальна характеристика. Визначення понять «лікарська речовина», «лікарська рослина», «лікарська сировина», «лікарська форма», «лікарський препарат», «лікарський засіб». Шляхи використання та способи застосування ліків рослинного походження.

1. ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ РОСЛИННОГО ПОХОДЖЕННЯ ТА ЇХ ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

1.1. Дикоросла і культурна флора в ветеринарній медицині.

Сутність і напрямки лікарської дії. Історична довідка з розвитку фітотерапії і фармакогнозії. Біологічно активні (хімічні) складники лікарських і отруйних рослин і їх характеристика.

Лабораторне заняття 1

Лікарські рослини і сировина рослинного походження. Морфологічна класифікація рослинної сировини. Надземні і підземні частини рослин, як лікарська сировина.

1.2. Лікарська рослинна сировина, її заготівля.

Контроль якості лікарської рослинної сировини. Охорона дикорослої лікарської флори.

Лабораторне заняття 2

Збір лікарських рослин і заготівля лікарської сировини. Планування заготівлі лікарської рослинної сировини. Консервація і зберігання лікарської рослинної сировини.

1.3. Дія рослинних засобів на систему дихання

Ботанічна характеристика. Лікарська сировина. Біологічно активні речовини. Фармакологічна дія. Використання в ветеринарній практиці.

Лабораторне заняття 3

Визначення шкідників рослинної сировини та ступеню ураження ними сировини. Визначення вмісту вологості і золи рослинної сировини. Визначення ступеню її зіпсованості та вибракування рослинної сировини.

1.4. Дія рослинних засобів на систему травлення та печінку. Дія рослинних засобів на серцево-судинну і нервову системи

Ботанічна характеристика. Лікарська сировина. Біологічно активні речовини. Фармакологічна дія. Використання в ветеринарній практиці.

Лабораторне заняття 4

Вивчення дії валеріани лікарської, красавки та її препаратів.

Вивчення дії адонісу весняного, наперстянки, полину гіркого та їх препаратів.

2. КЛАСИФІКАЦІЯ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИННИХ ЗАСОБІВ ЗА ЇХ ДІЮ НА ОРГАНІЗМ І ФАРМАКОТЕРАПЕВТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРИЗНАЧЕНЬ РОСЛИННИХ ЛІКІВ ЗА РОЗВИТКУ РІЗНИХ ПАТОЛОГІЙ

2.1. Дія рослинних засобів на сечостатеву систему.

Ботанічна характеристика. Лікарська сировина. Біологічно активні речовини. Фармакологічна дія. Використання в ветеринарній практиці.

Лабораторне заняття 5

Лікарські форми з рослинної сировини та технологія їх виготовлення.

2.2. Антигельмінтні та протипаразитарні засоби рослинного походження.

Застосування рослинних лікарських засобів при інвазійних хворобах (гельмінтози, арахноентомози), при хворобах обміну речовин, як дезодорантів.

Лабораторне заняття 6

Вивчення рослинних засобів за вмістом основних хімічних сполук. Вивчення отруйних рослин за гербарними зразками.

2.3. Отруйні та шкідливі рослини. Характеристика основних отруєнь тварин рослинами. Принципи діагностики. Загальні лікувальні і профілактичні заходи при отруєннях

Алкалоїди, глікозиди, дубильні речовини: біохімічна характеристика, фармакологічна характеристика, використання у ветеринарній медицині.

Лабораторне заняття 7

Вивчення токсичної дії віха отруйного, буркуна жовтого, борщовика, блекоти чорної, конвалії та болиголову.

Вивчення дії антидотів при отруєнні рослинами, які діють на шлунково-кишковий тракт.

3. САМОСТІЙНА РОБОТА

Підготовка кваліфікованих фахівців , конкуренто-спроможних на ринку праці можлива за умови підвищення якості самостійної роботи студентів. Тому вона є не тільки важливою формою освітнього процесу, а й має стати його основою.

В орієнтовній структурі навчальної дисципліни до кожного розділу вказано кількість годин , які відведені на самостійне вивчення .

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА

1. Ветеринарна фармакологія: навчальний посібник / О.К.Гальчинська. – К.: Аграрна освіта, 2013. – 525 с.
2. Локес П.І., Панасенко І.Г. Лікарські рослини. Підручник. – Полтава: «Довкілля-К», 2010. – 264 с.
3. Атлас лекарственных растений СССР. - М.: Медицина, 1962. -517с.
4. Вовк Д.М. Рослинні засоби у ветеринарній медицині. - К.: Урожай, 1996. - 198 с.
5. Государственная фармакопея СССР. Общие методы анализа. Лекарственное растительное сырье. - 3-е изд., доп. - М.: Медицина, 1989. - Вып.2.-400с.
6. Липицкий С.С., Пилуй А.Ф., Лаппо Л.В. Зеленая аптека в ветеринарии. - Минск: Ураджай, 1987. -288 с.
7. Лікарські рослини: Енциклопедичний довідник / За ред. А.М. Гродзинського. - К.: Олімп, 1992. - 544 с.
8. Муравьева Д.А. Фармакогнозия. - М.: Медицина, 1981. - 656 с.
9. Мякушко Т.Я., Зинченко Т.В. Определитель лекарственных растений Украины. - К.: Наук, думка, 1982. - 124 с.
10. Рабинович М.И. Лекарственные растения в ветеринарной практике: Справочник. - М.: Агропромиздат, 1987. - 288 с.
11. Фармакогнозия. Атлас: Учебное пособие / Под ред. М.М. Гринкевич, Е.Я. Ладьиной. - М.: Медицина, 1989. -512 с.